

JAN KŘEN ČTVRT STOLETÍ STŘEDNÍ EVROPY

Visegrádské země
v globálním příběhu
let 1992–2017

Obsah

ÚVOD /9

1. HISTORICKÉ PŘEDPOKLADY /13

Souvislost s minulostí (*patch dependence*) /13

Střední Evropa: národy bez státu /14

Střední Evropa: „národní“ státy /16

Slováci: nový činitel střední Evropy /17

Střední Evropa pod nacistickou okupací /18

Komunistické hnutí ve střední Evropě /21

Dilemata ruského komunismu /25

Střední Evropa pod sovětskou diktaturou /29

Destalinizace: první krize sovětského bloku /32

Počátky národní a dělnické rezistence /34

Československo: pražské jaro a jeho pád /36

Maďarsko: kádárovské reformy shora /39

Polsko: epopěj Solidarity /40

Poslední fáze: „legalistická“ rezistence /42

Pozdní státní socialismus /45

1a Exkurz: Neoliberální Západ /47

2. PŘEVRA TY A REVOLUCE 1988–1992 /55

Rozpad Sovětského svazu a jeho bloku /55

Sjednocení Německa: ze dvou jedno /64

Polsko: sjednaný převrat /67

Maďarsko: převrat, či kontinuita? /72

Československo: kapitulace režimu /78

Rozdělení Československa: z jednoho dva /87

Revoluce, nebo ne? /91

3. TRANSFORMACE POSTKOMUNISTICKÝCH ZEMÍ /94

Transformace jako revoluce? /94

Nová střední Evropa „homogenních“ států? /97

Ekonomická transformace (Washingtonský konsenzus) /102

Polsko: předvoj transformace /110

Maďarsko: první komunistické reformy /113

- Československo: reformy a rozdělení státu /117
- Česko: premiant? /120
- Slovensko: outsider? /122
- Politická transformace /126
- Nové státní zřízení /127
- Stranická demokracie /131
- Občanská společnost /135
- Veřejné mínění /143
- Předběžná bilance I /145
- 3a Exkurz: Čína vzdálená a neznámá /146

- 4. PŘELOM STOLETÍ /150
- Svět na přelomu století /150
- Visegrádská čtveřice /153
- Polsko: velké a první /155
- Maďarsko: konec vlád levice /161
- Česko: od pravice k levici /164
- Slovensko: úspěšný outsider /167
- Komparativní pohled: politika /173
 - Prezidenti /174
 - Vlády /175
 - Levice a pravice /177
 - Extrémy /180
 - Nová demokracie /181
- Komparativní pohled: ekonomika /183
 - Přiblížení k Evropě? /183
 - Modernizace /184
 - Zemědělství a venkov: sirota transformace? /186
- Komparativní pohled: společnost /191
 - Sociální struktura /191
 - Korupce /194
 - Zahraniční kapitál /196
 - Střední vrstvy /199
 - Oběti transformace /201
 - Obraz postkomunistické společnosti, nejen polské /204
- 4a Exkurz: Čína: ekonomický růst bez demokracie /205

- 5. DO EVROPSKÉ UNIE A NATO /209
- Nová střední Evropa a její volba /209
- Přípravy a vstup do NATO a EU /212
- Nové dějiště střední Evropy /216
- Prohloubení Unie: Lisabonská strategie /219
- Prohloubení Unie: ústava a Lisabonská smlouva /223

6. SEDM HUBENÝCH LET 2008–2014 /229

Krise v Evropě /229

„Lisabonská“ Unie /232

Tři Evropy? /235

Polsko: první vláda jedné strany /237

Maďarsko: první vláda jedné strany /242

Česko: od deseti k pěti /246

Slovensko: konec vlády jedné strany /251

Střední Evropa: krize /255

Bilance II /257

Alternativy? /261

Visegrádská čtveřice: státní konvergence /266

Visegrádská čtveřice: občanská konvergence /270

Visegrádská čtveřice: typ ekonomiky /273

 Závislá ekonomika /273

 Druhořadá ekonomika /276

Vlády jedné strany /281

Současnost dvojí minulosti /285

7. SAMÉ KRIZE A JEDNA REVOLUCE /290

Obamova Amerika /291

EU od krize ke krizím /292

Ukrajinská krize a konflikt s Ruskem /295

Velká migrace /299

Vlna teroru /309

Klimatická krize /312

Čtvrtá průmyslová revoluce /315

Dvě globální integrace: Západ /318

Dvě globální integrace: Východ /321

Otázky pro zítřek: Evropa /325

Otázky pro zítřek: Trumpova Amerika /331

Otázky pro zítřek: Rusko /335

Otázky pro zítřek: Čína /337

Otázky pro zítřek: visegrádská čtveřice /341

VÝHLED SVĚTA? /349

Summary /351

Bibliografie /355

Rejstřík /362